

Spectator : Uj éra felé

Rendelet készül a fogylalkészítés egészségügyi ellenőrzésről

Spectator : Az aradi fordulat

Tömegcsillaghullás

Feloszlatták Aradváros tanácsát - Radu
Cornél dr. az interimár-bizottság elnöke

Lakatot a rémhírterjesztőkre

Különös foglalkozások Bukarestben

Követeljük Arad gyászos emlékü harminc
hónapjának revízióját

**Csoportkép Arad interimár-
bizottságáról**

Mi történik a rosszul címzett levelekkel?

A rovottmultu aradi kishitelbank

Temesváron beszélük: egy urileány kártérítési pere a Róth
fotószalon ellen

Füüdőlevél a férjnek

Udvariassági lecke egy váradi villamoson

**Pola Negri tündöklése
és bukása**

Rádióhírek. Közgazdaság. Film. Utazás, üdülés. Divat.
Foto. Sport. Kozmetika. Mosolyország stb., stb.

Női és leányka nyári ruhaujdonságok megérkeztek

IULIU PLESZ GYULA

céghez Arad,

a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM hitelkönyvecskéjével vásárolható nálam **6 havi részletre.**

AZ ARADI KÖZLÖNY

Erdély legrégebb, legolvasottabb és legelterjedtebb napilapja!

HARISNYA

kötött szövött és rövidáru-üzletemet

Str. Eminescu elejére

a Fehér Kereszt épületébe helyeztem át.

Bogyó A.

Bármilyen vasuti jegy és bármilyen vizum

legelőnyösebb

A VAGONS-LITS-COOK

Utazási Világvállalat hivatalos menetjegyirodájában a Minorita-palotában.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Erdélyi Élet kizárólagos romániai elárúsítója a „PALLAS” Lapterjesztő Vállalat C L U J.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre . . . 600 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában . 20 lei
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6. d.

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei.
Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetésoldalon 6 lei négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerk. és kiadóhiv.: ARAD, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2. - Tel. 520.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Spectator: Új éra felé

Mikor ezt a cikket írom, két napja már, hogy véget ért Londonban a — „heten vagyunk uram, heten“ — hatalmak pénzügyi konferenciája. Természetes, semmi értelme sem

volna, hogyha hozzászólanék ebben a cikkben, mely hosszú idő múltán lát csak napvilágot, a mikor még a beváló proféciák is elveszítik frissességüket. Viszont lehetetlen a konferenciát követő hangulattól s a tőle fölvert gondolatoktól elszabadulni. Hiába volt ez a tanácskozás végső elem-

zésében a döntő elvek moratoriuma, egy gyökeres megoldás prolongációja, mégis fordulatot jelent, alapjában véve hosszú idők számára politikai alapvetés lesz. Nem az a lényeges, mit határoztak Németország pénzügyi válságának enyhítésére — ha kevés volt, ugyis megtoldják a segítség mérvét összel, ha rossz volt, a kényszer ugyis a jobbik utat fogja diktálni —, a lényeges az, milyen politika csirázta ki a londoni konferenciát s milyen politikát szabott meg ez a tanácskozás a jövőendőnek.

Az elmúlt hetekben, a chequersi találkozót követő időkben általános volt a vélemény, hogy ezt a halálos következményekkel fenyegető válságot a jóvátételi politika csödjé, a francia-német ellentét s az általános gazdasági helyzet váratlan rosszabbodásából eredő bankösszeomlások, tőkevándorlások és aranyeltolódások idézték elő, ezért nem hatott

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIȘOARA

kellőkép a Hoover-terv s ezért is fokozódott Franciaország inszolidáris politikai s rideg bankári magatartása. Kétségtelen, hogy ez így csakugyan mind igaz, de mellette még sok egyéb is igaz.

Tagadhatatlan, a jóvátételek épen úgy, mint a háborus tartozások a világgazdaság rendbehozásának legfőbb akadályai közt szerepelnek. Régóta hirdetik, hogy mind a kettőt törölni kellene. Érthető azonban, hogy Amerika nem akar még hallani róla. Elvégre a háborus követeléseit a békekor-szak elején tetemesen leszállította, maga is bajba jutott s miért kelljen mindig neki segíteni és miért olyan Európán, mely a háborut eldöntő Amerika irányától elfordult a borzalmas békekötés idején s amerikai elvek ellenére óriási összegeket költ állandóan fegyverkezésre? Bizonyos, hogy a francia-német ellentét Stresemann halála után szisztematikusan fokozódott. A Brüning-kormány kezdetben a jobb oldali reakcióhoz közeledett, diktatúrás gyanura szolgáltatott okot, holott tudta, hogy az antant a fegyverszünet óta csak egy föltétlenül demokratikus német köztársaságban bizik és akkor is csak egy kicsit s hogy Mussolini különleges játékaira nem lehet föltétlenül építeni. Treviranus a Rajnavidék fölszabadulása idején sietve és haszon nélkül csörgette a kardot, szerencsétlenül fokozta másokkal egyetemben a Stahlhelm és egyéb fajtáju tüntetéseket. A szeptember 14.-i választások a Hitler örülettel élére állították a franciákkal való viszonyt. Mi több, a németek mindent elkövettek, hogy Briandt megálázzák az elnökválasztáson, pedig ez a hiu vénasszony mégis csak legkevésbé volt már ellensége a németeknek s már majdnem barátjuk lett. A német-osztrák vámunió brutális napirendrehozatala további borzasztó hiba volt. Keresztelte Briandt és Európa föderációját, de ráhibázott tulajdonképeni céljára is: nem lett alkutárgy a Young-revezio és egy nagy kölcsön kicsikarására. Lehet-e csodálkozni, hogy Franciaország az elszigetelődéstől se félve — kell is neki félnie elszigetelődéstől, mikor aranyszakjain ülve, minden lehetőség: Hoover-terv, londoni konferencia, leszerelés kulcsát a markában szorítja! — nem öleli keblére Németországot s ennek bajaiból politikai s gazdasági hasznot igyekszik huzni? Bizonyos, hogy ami a Kreditanstalt összeomlása óta gazdasági téren történt, az általános materiális helyzetet rettenetesen csak tovább rontotta s így az igen beteg Közép-európának első sorban kellett ezt megsínylenie, ha már Olaszország is, sőt Anglia is egyre jobban sinyli.

Mindezekben túl azonban egyéb okok is közreműködtek,

Ha igazságosak akarunk lenni, meg kell állapítani, hogy a betegek külön magatartása is sokban hozzájárult a betegség fokozásához. A Kreditanstalt, a Danat, a brémai Norddeutsche Wolle összeomlásában csunya belső okok is közreműködtek. Az egykori középhatalmak országaiban a közigazdasági politika elég sok kritikát tett jogosulttá. Az egyre-másra következett német szükségrendeletek óriási ál-

dozatkövetelése nem egyenletesen s igazságosan terhelte meg a különböző rétegeket. A nagy tőke ép a legsúlyosabb pillanatokban lett áruló és szőkevény. A külföld rövidlejárata hitelei aligha özönlöttek volna kifelé, ha 5 milliárd márka német betéti vagyon el nem szalad hazulról. Ha nem bizik a német, hogyan bizzék a külföldi? Mikor a pánik kezdődött, a német hivatalos apparátus oly irtózatossá erővel ütötte meg a harangot, hogy a külföldi hitel érthetően elveszítette minden bizalmát. Mindenki emlékezik, hogy Chequersbe, holott már igazán felesleges volt az angol-szász jóindulatot szenvedélyesen izgatni, milyen velőtrázó kiáltvány kíséretében bocsatották ki az áldozati szükségrendeletet s a Hoover-terv második hetében, a Danat összeomlása idején, Luther bank-kormányzó „ahelyett, hogy golfozott volna”, félőrülten hogy repült Londonba s futkározott Párisba, majd Berlinből Baselbe! Az ilyen gesztusok nem hatják meg a számadatokat előbb átvizsgáló pénzügyi politikát, de megriasztják a magánpénzt s tudjuk, nincs hisztériásabb s gyávább valaki, mint a tőzsde, mint a megriasztott betevő. Talán arról is lehetne beszélni, hogy mikor Franciaország jóindulatáról is szó van, mégsem a Hoover kabátja mögül s rádió s rádió át kellett volna barátkozni Párisal s nem tulságosan ragaszkodni az amugy is elvetélt vámuniohoz, a második cirkálóhoz, a Hitler tisztelethez, amiktől ugy sem függ Németország tekintélye, igaz viszont — a másik oldal felé szólván — nem függ Franciaország biztonsága sem.

Ez azonban már elmúlt és lezárt dolog. A fontosabb kérdés, milyen valószínű politikai következik a jövendőben a londoni konferencia nyomában?

Első sorban Németország valószínű magatartása érdekel. Aki olvassa lapjait, hamarosan megállapíthatja, hogy radikális változás várható. A német közvélemény jól pedzi, hogy a jobboldali csócseléknek, Hitleréknek s a jobboldali tőkének, Hugenbergéknek milyen végzetes szerepük volt eddig. Az ő nyomásuknak tehát véget kell érni. Németország visza fog térni a Stresemanni politikához. Brünigék párisi látogatása után nem lehet más lépés. Különben is a hosszujáratu kölcsönök megszerzése, a jóvátétel felgöngyölése, mindkettő a német lehetőség halaszthatatlan érdeke, nem történhetik meg Franciaország közreműködése nélkül. Bizonyos, hogy van egy világirányzat, mely Franciaországot szeretné izolálni s a német szanalást amerika, angol, holland és svájci tőkével megoldani, aztán bizonyos, hogy az emberiség általános érdekéből hasznos is volna megszabadulni a franciák kerékkötésétől. De a gazdasági és politikai helyzet kizárja ilyen radikális ujszerűség érvényesülését. A londoni konferencia jellege nyilvánvalóvá teszi, hogy a hatalmak minden áldozatra képesek egy szegényes szolidaritás biztosítására, de semmi áldozatra nem képesek egy gazdag lehetőségű reform erőszakolására. Németországnak egészen meg

kell békülnie Franciaországgal. Henderson tétele a politikai moratóriumról érvényesülni látszik.

Másodsorban pedig Hoover érdekel... Lehetséges-e, hogy az Unió hatalmas elnöke, aki a prosperity bukásával otthon megingott népszerűségét most ismét helyreállította, megelégszik majd az eddigiekkel. Lehetetlen. A Hoover-terv nem maradt elszigetelt jelenség. Máris tovább kellett lépni. Minden eddigi jóslat ellenére is az Unió résztvett a londoni konferencián s mert ez nem oldotta meg a tézist egészen, az Uniónak továbbra is az arénában kell maradnia. Mellon és Stimson hosszú európai szereplése — a fél Washington van itt — önmagában bizonyítja, hogy Hooverék kezdettől fogva nagyobb célt tűztek ki, mint az egyévi moratórium keresztülvitelét. Ugy látszik az Unió még hosszú ideig szerepet akar vállalni a nagy európai problémákban. A londoni konferencia különbenis rávilágított minden eddigi fényforrásnál jobban, hogy nemcsak Franciaországot, hanem az Uniót is magát a foglaló szolidaritás segíthet egyedül a bajokon, az európai és világ bajokon. Az európai politika helyére a világpolitika lép, mert a gazdasági világválság és egyetemes társadalmi krízis van. A közös eljárás föltételezi, hogy csak e kettőre irányulhat a világpolitika munkája. Mindent ki kell zárni, ami ezt a munkát zavarja. Békerevizió, szomszédok villongása, politikai rendszerek versenye le fog tűnni egyelőre. A gazdasági válságot kell mindenekelőtt megoldani. A háborus fizetések moratóriuma így kényszeríti jövetelre a titkolt politikai moratóriumot, talán a fegyverkezési moratóriumot is. Ha mindezek mögöttünk kijesz, akkor jöhetnek a tartathatatlanságok likvidációi. Elsősorban a jóvátétel revíziója, vagy talán eltörlése is.

Csakugyan új éra köszöntött be, mint a francia sajtó hirdeti.

Rendelet készül a fagyaltkészítés egészségügyi ellenőrzésről

Legtöbb panasz a tejszinhabbal készült fagyaltok miatt

(Kolozsvár.) Egy orvostársadalmi szemle legújabb számában igen érdekes cikk foglalkozik a fagyalt okozta fertőzésekkel. Mert ilyenek is vannak. Az a fogyasztó közönség, amely a tikkasztó nyári melegben mohón veti rá magát a különböző fagyaltkészítményekre, nem s sejtje, hogy bizonyos esetekben

milyen veszedelmet rejt magában a ma annyira népszerű fagyalt.

A különböző fagyaltkeverékek ugyanis — mint olvassuk alapanyagaink révén kitünő tápanyagok a baktériumok, köztük a kórokozó baktériumok számára. Még az alacsony hőmérséklet sem akadály a baktériumok életképességének.

Ismeretes, hogy például a kolera bacillusa napokig, a tifusz-, paratifusz- dizantéria-bacillus pedig hónapokig megtartja fertőzőképességét a jéggel egyenlő hőmérsékleten.

Sok más eset érthetővé teszi, hogy külföldön különleges rendelkezéseket léptetnek életbe a fagyalt gyártásának és árusításának ellenőrzésére. Értesülésünk szerint

nálunk is kiadnak ilyen fagyaltrendeletet.

A törvények és rendelkezések még azt is megállapítják, hogy mennyi lehet a fagyalt maximális baktériumszáma. A holland törvény előírja, hogy a jó fagyalt egy köbcentiméterében százezernél több csira nem fordulhat elő. A most készülő rendelet állítólag ötszázezerben állapítja meg egy köbcentiméter fagyalt maximális csiraszámát. A gyűjtött minták közül a gyümölcsfagyaltok köbcentiméterenként átlag százezer csirát tartalmaztak, míg a tejesfagyaltok többmilliót. Bakteriológiai szempontból a legsilányabbnak bizonyult a fagyaltokhoz adott tejszinhab, mert ebben köbcentiméterenként több ezer olyan baktériumot találtak, amely élelmiszermérgezés okozója, ezenkívül ötven-százmillió egyéb csira volt kimutatható.

A kiadásra váró fagyaltrendeletéről megkérdeztünk egy közismert kolozsvári orvost, aki ezeket mondotta az Erdélyi Élet munkatársának:

— Külföldön a mult évben megállapították, hogy hetenként átlag ötszáz megbetegedés fordul elő a fagyalt miatt. Ezeknek a mérgezéseknek okát kutatva az derült ki, hogy részben a romlott tej, másrészt a nem kifogástalan edények, harmadsorban pedig bizonyos baktérium-fajták okozták a megbetegedést. Miután ezek a megbetegedések nálunk is előfordultak — noha sokkal kisebb mértékben és elvétve, — szükségesnek mutatkozott ennek a kérdésnek a szabályozása. Arra kell ugyanis figyelemmel lennünk, hogy ne csak azokat a megbetegedéseket vegyük tekintetbe, amelyek köztudomászerűen és megállapíthatóan a fagyalt élvezése következtében állottak elő, hanem azokat is, amelyeket a publikum más okból származóan tulajdonít el és

nem is gondol arra, hogy a fagyaltnak szerepe volt az illető betegség előidézésében.

— Így készült el Bukarestben az a rendelettervezet, amely így hangzik:

„A fagyalt gyártásának és árusításának egészségügyi ellenőrzése“.

— Természetesen nemcsak arról van szó, hogy ellenőrizzük, milyen alkotórészek vannak a fagyaltban, hanem

— **Orvosi hír.** Dr. Mandel László fogorvos Strada Gh. Lázár No. 13., volt (Simonyi-uca) külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és rendelését megkezdte: délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

egészségügyi ellenőrzésről is, tehát elsősorban arról, hogy kifogástalan vizet, kifogástalan tejet és gyümölcsöt használnak fel a fagyalt készítésénél. Csak mesterséges jég segítségével szabad fagyaltot készíteni, a

kétes származásu és értékü jég felhasználását a rendelet megtiltja.

— A gyártásnál felhasznált edényeknek kifogástalanoknak kell lenniök, az ott működő embereknek pedig egészségeseknek. Amint látjuk megszületett ez a szükséges fagyalt-egészségügyi tervezet, — de vajjon lesz-e belőle rendelet.

Spectator: Az aradi fordulat

A távolból feszélyezettség nélkül, szigoru igazlátással lehet vizsgálni olyan eseményt, minő az aradvárosi közigazgatás új megfejlése-talpalása volt. Érthető és érdeklő figyelemmel olvastam el az új interimár bizottság buktatásáról szóló tudósításokat, Zima Tibor és Nagy Sándor vezércikkeit. Hozzákivánok szólni a dologhoz, mintha még aradi volnék, holott az aradi események a közélet illemszabályai szerint már csak országos vonatkozásaikban tartoznak, vág-nak illetékességembe, a nyilatkozásnak pedig valami különösebb jelentősége ugysincsen. Dehát annakidején a nemzeti-parasztpárt aradi élāja ellen talán én folytattam a legélesebb kritikát, most pedig folytatom a jelenlegi, működvelő s ide-oda hullámzó, zürzavaros új rendszer ellen is. Hadd mondjam ki tehát az utolsó és első szót e hasábokon; talán ezek mások begyét épp úgy nyomják, mint az enyémet.

Keserü derültséggel olvastam az elparentálást is, a buktatási hozsánákat is. Hát minden bírálát elnémul, mikor egy tevékenységében, egy szorgalmában is kártékony, tömegellenes és kisebbséggyűlölő-rendszer elkotródik Arad nyakáról, hát minden elvi fenntartás feledékenységbe merül, mikor egy új, pusztá zürzavar nagyobbára még ismeretlen aradi célzatossága jelenik meg? Azt a fegyvert is a sarokba támasztjuk, melyet még nem csavartak ki a kezünkől, mikor már ugyszólván mindenünket elvették?

Igen szép, szerfelett nobilis cselekedet volt, hogy Zima Tibor, nagyrabecsült barátom, fátyolt dobva közéleti és egyéni sérelmeire, hatalmas babérkoszorut vetett Lužai Kornél nyakába, mert Salacz óta első rendet teremtő, produktiv és tevékeny polgármester lett volna, pedig minden egyes polgármesternek legalább is ennyinek kell lennie. Zima Tiborral ritkán nem szoktam érteni egyet; az interimátusról szóló cikkének háromnegyed részét most is elragadtatással írom alá, azonban a legélénkebb polémia szükségét érzem a volt polgármesterről szőtt véleményével szemben. A tevékenység makacsságát, a produktió személyi lázát, a munka erőszakát nem ismerem el önmagában való értéknek, mint ahogy az adminisztrációs rendet, ha ez a tisztviselők egzisztenciális

veszteségével jár, aminek drága bánatpénzét esetleg később kell majd megfizetni, legfeljebb fájdalmas eredménynek nézem és így is csak a legmesszebbmenő tárgyilagosság parancsára, mire pedig igazán semmi jogcimet se szerzett Lútai, kinek közigazgatási és választási magatartása egyéni s pártelfogultság legmélyebb mocsárvizéből szűrőcsőlt. A pozitív eredmények a mértékadók s a Zimától felsorolt alkotások nekem vagy nem látszanak értékes, vagy legalább is nem jól megcsinált alkotásoknak. Nem tudom, beváltak a város mozivállalatai? De azt tudom, hogy jogos magánérdekeket zúztak össze s csak a véletlen, illetve a romániai jogdosungel mentette meg a várost a pörök lavinájától. Az autzbusz mindenütt kitünő üzlet, de Aradon kevésbé jó, az érdekeltiségi alapon származó rozoga járművek s üzemvezetés rosszasága miatt. Az új vásárteret illetékes birálatok ítélték el nagy szigoruan. A Sugárut szerintem kidobott pénzt jelent, amíg az építkezés lelket nem önt beléje s a kitünően sikerült parkirozással együtt csak a polgármesteri kirakatterendezés és blöffpolitika szempontjából volt értelme. Dehát pompázó mozikra, parkokra, sugárutra volt ennek a városnak égető szüksége? Voltak e fontos érdekek, amik ezen az áron nem valósultak meg? Volt tiszta, egészséges ivóvíz, legalább is olyan, mint a zaklatott háborus időkben? A városhaza s megyei székház kivilágításán kívül nem maradt félsötétségben a belváros, egész homályban a periferia s a külvárosi utcák kövezése lépést tartott-e a parkirozással? Minden jó ellenében pedig amilyen a közisztaság és a kövezetvám leszállítása — nem kellett-e nagy árakat fizetni? Tessék válaszolni! Ugy emlékszem ősi vásárhelyeket megszüntettek. Magyar alkalmazottakat nagyszámban bocsátottak el, az Ujságíró Klubot baráti-sógorsági összpolitikával bezárták, a kisebbségi színháznak nem adták meg a más városokban szokásos támogatást s a munkanélküliek segítése itt folyt a leggyarlóbban és lelketlenül. Ez a visszaemlékezés lényegesen más, mint a dicsérő vezércikk eredménytáblázata.

Zima Tibor olyat is állít, amitől Lútai boldogan mámorosodott meg, hogy aztán a szemünkbe ne vessen. Azt mondja: Lútai a pártérdeket igen helyesen és okosan el tudta választani a közérdektől. Erőltetem az emlékező tehetségemet, de a nagy dicséret elegendő tárgyi bizonyítékaira sehogyse találok. Vagy talán „az igen helyesen“ szólam elhagyásával ezt a mondatot szó szerinti s gunyos hangsúlyozásu értelmében kell olvasni? Nem, Lútai se könnyet, se szobrot nem érdemel. Egy iskolai bizonyítványt mindössze s ilyen megállapítással: szorgalma ernyedetlen, városi dolgozatainak külalakja csinos. Se többet, se kevesebbet.

— JÉGELŐFIZETÉSEKET felvesz Reusz Sándor-cég jéggyára, Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon. 141.

Tömeges csillaghullás

Feloszlatták Aradváros tanácsát — Radu Cornél dr. az interimár bizottság elnöke

Az aradi napilapok az elmúlt héten megkonditották a lélekharangot a városi tanács felett. Belügyminiszteri rendelet interimáris bizottságot nevezett ki Aradra, amelynek elnöke dr. Radu Cornél kórházi főorvos.

Radu Cornél dr. nemesak elismert kitűnő orvos, hanem a szó nemes értelmében vett igaz férfiu. Fiatalos energia, ambíció, csupa akarat, nemes intenció jellemzik az elnököt, akinek karakterében nagyszerűen összpontosulnak

az orvos fegyelmesség, nyugalmas mégis gyors elhatározása, fanatikus idealizmus és borotvaéles logika. — A sajtó részletesen ismertette az új elnök életének

lexikonáris adatait, ki kell ezeket egészítenünk avval, amit tisztelőitől tudunk.

Áldozatkész, kulturált lélek.

Szeretettel köszöntöm a városnak közöségét ahova politika mentes munkát végezni küldtetem —
Lucian

Lebilincselő modoru főnök a kórházában, ahol mindenkitől sok munkát kíván, de maga dolgozik a legtöbbet. A magánéletben szivélyes eurépээр. Jó román, de egyuttal megértő ember is, aki magyar polgártársait szereti, tiszteli és becsüli. Egyéniségének rajzához tartozik, hogy rendkivül sokat olvas. Orvostudományi műveken kivül előszeretettel foglalkozik szociál- és kulturpolitikával. Ráérő idejében nehéz problémákba merül. Együtt halad az élettel és a tudománnyal.

Kora reggel már dolgozik. Az ideális munka életeleme, abban leli gyönyörűségét.

Ezek az adatok önmaguk beszélnek, de terveiről egyetmást maga is elmond.

— A város érdekében dolgozni, annak fejlődését előmozdítani, a város gazdasági életét intenzívebbé tenni, — ez a hitvallásom. Igyekszem a városházán legyőzni az utóbbi években kitenyészett gyűlölködés elfogultságait. Szívvel-lélekkel lelkesedem minden szépért, jóért. A polgárság előtt nyitva áll az ajtóm s legyen bárki, aki beszélni kíván velem, — román, magyar, gazdag vagy szegény, — szíves-örömcst állok rendelkezésére.

Ezeket az egyszerű, becsületesen őszinte szavakat mondta Radu Cornél dr. városházi dolgozószobájában. Lett volna ugyan több kérdésünk is hozzá, de nem kívánhattuk, hogy az első napok lázas munkájában kedvünkért több időt vonjon el a közönségtől. Referensek, gratulálók, küldöttségek panaszkodók serege várt az előszobában, már pedig a város feje elsősorban nem a sajtóé, hanem a polgárságé.

Radu Cornél dr. munkaerejének, munkakedvének teljén van. Fiatalos lelkesedéssel, odaadással dolgozik hivatalában. Felelőseteljes, fontos pozíciójában nap-nap után rengeteg türelmetlen ember ügyét-baját hallgatja meg s lehetőleg „orvosolja“ azokat. Nemesen fogja fel új állásának kötelességeit s az a közvetlenség, szívélyes szolgálatkészség és önzetlen jóakarát, amellyel intézi a hozzá forduló emberek dolgát, néhány nap alatt már általános megbecsülést és népszerűséget szerzett számára.

Mi bizunk abban, hogy Radu dr. — az interimár-bizottsági tagokkal karöltve — nehéz kötelességeihez az erőt az idők szelleméből meríti s ha a küzdelem új feladatok elé állítja, erélyesen megragadja a cselekvés fonalát. Vessen számot a független közvélemény rokonszenvével, mely rendületlenül kitart mellette, ha látja, hogy tisztító munkájában bátran halad előre s nem alkuszik meg hivatlan kísérletezésekkel, melyek a közérdek kárával együtt a közbizalom megrendítésére is szomorú hatással lehetnek. Hisszük, hogy Radu Cornél dr. személyében jól választott a belügyminiszter.

Elég volt Aradon a hangos törtetőkből, a közéleti pozőrökből, a szemfényvesztőkből, a temetés rendezőkből. Nem kérünk többé az önfelfujtákból, de azokból a szélsőséges városszépítőkből sem, akik tág lelkiismerettel kockázatos játékot üznek a város sorsával. g. ó.

— Pénzfelvétellel nyugta ellenében csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

— **Intelligens hölgyek és urak**, nyomtatvány és hirdetés szerzés céljából, fix és magas jutalék jövedelemmel, azonnal felvétetnek. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában Szent László-uca 2. sz.

Csoportkép Arad interimár-bizottságáról

Ursu János dr.

A most feloszlatott városi tanácsnak is tagja volt ez a közti szteletnek örvendő ügyvéd, aki nyugodt fölényvel kritizálta a tanácsüléseken a régi városvezetőség visszás intézkedéseit. Most övé lett az elnökhelyettesi díszes pozíció, ő székel Velcsov Géza dr. alpolgármesteri szobájában, ő adja össze a város nevében a házasságra lépő párokat.

Moldovan Silvius dr.

Most ügyvéd, de volt már Arad prefektusa, törvényszéki elnök és szenátor. Gazdag politikai és közigazgatási multja feltétlenül predestinálja a város vezetésébe. A most ki-nevezett interimár bizottság legidősebb tagja, doyenja.

Pacurar Brutus

A Kereskedelmi és Iparkamara főtitkárja. Népszerűsége páratlan. Neve már többször forgalomba került, mint polgármester jelölt, de ő mindannyiszor elhárította magától a megtisztelő bizalmat, mert tudta, hogy Arad kereskedői is iparosai nem nélkülözhetik őt. Mint egyszerű tagja az interimár-bizottságnak, természetesen főtitkári állását továbbra is betölti. A kereskedők és iparosok nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül rajonganak érte.

Andrényi Bajos bárány Central University Library Cluj

A bizottság egyetlen magyarpárti tagja. Kiváló képességeit behozonyította már akkor, amikor aránylag fiatal korban nagyvállalata élére kerülván, a legsúlyosabb gazdasági válság dacára elsődrendű szakértelemmel, csüggedetlen ambícióval vezette tovább, semmiben sem maradva el fénynevű, patinás elődei mögött. A város sokat nyert azáltal, hogy első elhatározása ellenére mégis elfogadta a felkínált pozíciót.

Pauszti Miklós dr.

Ügyvéd, azelőtt ügyész volt. A régi városi tanács leg-harciasabb ellenzéki tagja. Minden kérdéshez hozzászólt, mindig fején találta a szöveget és éles ellenzése sok hibát akadályozott meg. Felszólalásai szinte ügyészi vádbeszédek voltak a Lujai rezsim ellen.

iltői Adler Tibor okl. mérnök

Az Országos Zsidó Párt képviselőjelöltje volt a legutóbbi választásokon, de nem mint ilyen került az ideiglenes bizottságba. Meg vagyunk róla győződve, hogy minden magyar ügyet épügy fog képviselni a városnál, mintha a Magyar Párt tagja volna. A kereskedők mindenestre hathatós szószólót nyertek benne s a városi közüzemek, kereskedelmi vállalatok fellendítésére is értékes szaktanácsokkal szolgálhat.

Veliciu Emil dr.

A Nemzeti Parasztpárt legszimpatikusabb tagja, volt szenátor, a legutóbbi városi állandó választmánynak is tagja volt. Most egyedül ő képviseli a Nemzeti Pártot az új interimár-bizottságban. A város ügyeiben nagy jártassággal bír s így mindenestre hasznos tevékenységet fejt majd ki új minőségében.

Faur Demeter dr.

Fiatal, tehetséges ügyvéd. Egyetlen politikai pártnak sem volt exponense a múltban és nem akar lenni a jövőben. Közpályán eddig nem működött s így kevesen ismerik, de akik közel állnak hozzá, tudják, hogy vezető pozícióra hivatott, komoly, emelkedett felfogású férfi. Meglepetéseket várhatunk tőle Arad vezetőségében.

I. f.

Lakatot a rémhírterjesztőkre

Régen érzett hiányt kíván pótolni az az új törvény, mely büntetendő cselekménynek minősíti a közérdekellenes és a hitelt rontó ugynevezett rémhírek kihilolását és ilyeneknek terjesztését. Franyó Zoltán lapszerkesztő és egy temesvári bank közötti sajnálatos eset után nem szorul bővebb magyarázatra, hogy azok a rémhírek, amelyek a tömeghisztéria légkörében mázliaként terjednek és fertőznek, micsoda romboló hatást tudnak gyakorolni hiszékeny és idegileg gyengébb emberekre. Egy ilyen beugrásnak az áldozata valószínűleg Franyó Zoltán is. Szükséges tehát, hogy a törvényhozás velük szemben a gazdasági élet rendjét minden eszközzel megóvja.

A törvény azonban, amely a rémhírek kihilolását és terjesztését ugyanazon büntetési tétellel kívánja büntetni, a minősítés szempontjából bizonyos kiegészítésre szorul. A büntetéseket rendszerint ablakos tótok rendezik, mert nekik van közvetlen hasznuk az ablakok beveréséből. E mögött a tréfás hang mögött ott rejtőzik az a komoly igazság, amit a iórténelem is számtalan példával igazol, hogy a tudatos pánik-keltés mindig jó üzlet volt és ezen az üzleten egyesek hihetetlen mértékben meggazdagodtak ugyanakkor, amikor a megriasztott és meg is riadt tömeg károsodott. A rémhírek forrása is rendszerint egyéni érdek, egyéni haszonlesés. többnyire üzleti, nagyon gyakran azonban politikai is. Mindkét esetben azonban feltétlenül önző és a tömeghisztériára spekuláló érdek. Lelkiismeretlen emberek üzletszerűen gyártják a rémhíreket.

Az tehát, aki a rémhíreket tudatosan kihilolja és akinek agyát a kitalálásra üzleti érdek ösztönzi és ihleti, kétségkívül bünösebb és szigorubb megtorlást érdemel, mint az a másik, aki csak hisztérikus gyengeségből szajkó módjára kotyogja

tovább azt, amit hallott és így terjeszti a lelki ragályt. Különböleg van a kettő között, mint amilyen büntető törvénykönyvünk tesz a hamispénz gyártója és terjesztője között. És mert a rémhir pályafutásának láncolatán visszafelé végighaladva nem lehetetlen az eredeti forrást, tehát azt a valakit megtalálni, aki a hirt agyából kicsiholta, feltétlenül helyesnek látszik a rémhir kitalálóját szigorubban büntetni, mint azt, aki a hirt csak terjeszti.

Még súlyosabbá minősül a bűncselekmény, ha bebizonyul, hogy a hir kitalálóját önző nyereszkedési vágy vezette. És ezt is igen sok esetben maradéknélkül beigazolják a tények, t. i. az, hogy az illető vagy valutát adott el drágán, vagy értékeket vásárolt olcsón és pedig az általa kitalált rémhir hatása alatt.

Nem hagyható figyelmen kívül a bűncselekmény minősítésénél az a szellemi színvonalkülönbség sem, amely a hir terjesztője és a között az egyén között van, akinek a rémhirt elmondják. Mert egészen más elbírálás alá esik hatás és következmények szempontjából, ha a piacról hazajövő cselédem nekem ujságol valami hihetetlen ostobaságot, amit ott hallott, vagy ha én ijesztek rá hazugsággal a cselédleányra, hogy felét sem fogja visszakapni takarékbetétjének, amit keletyére összekuporgatott.

Végül pedig megállapíthatjuk, hogy a rémhírek kihilói és terjesztői ellen csak akkor lesz hathatós a védekezés, ha abban — amint ezt Domán Sándor aradi nagykereskedő egy iparkamarai ülésen igen helyesen indítványozta — a hatóságokon kívül a társadalom is kiveszi részét. A kérdés komolysága megérdemelné, hogy a társadalom is komolyan foglalkozzék vele, hogy például megalakuljon egy rémhírek ellen védekező liga, amelynek tagjai kötelezik magukat, hogy minden mellétekintet nélkül felelősségre vonnak mindenkit, aki rémhírekkel akarja embertársait szórakoztatni, megkövetelik tőle, hogy nevezze meg azt, akitől a rémhirt hallotta, esetleg a szükséghez képest ugyancsak minden mellétekintet nélkül megteszik a feljelentést. Ez volna az egyik leghatásosabb ellenszere annak, hogy a nagyképiiek, tudálékosak és hivatasos fecsegők nyelve féket kapjon, hogy az illetők kétszer is meggondolják, hol, mikor és kinek suttozjanak felelősség nélkül egctverő képtelenségeket.

Hirdetmény

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R. T. csódtömegében leltározott pénzszekrények, íróasztalok, székek, képek, szőnyegek stb. a törvényszék, mint csódbirság engedélye alapján szabadkézből eladók. Megtekinthetők naponként délután 4 és 5 óra között Salacz ucai bankhelyiségben.

Dr. Lócs Rezső
csódtömeg gondnok

Különös foglalkozások Bukarestben

A bukaresti ember sohasem ment a szomszédba egy kis ötlességért. Minél jobban megnehezül a kenyérkereset, annál élénkebben működik a bukaresti polgár agya és ennek köszönhető, hogy Bukarestben egészen új, eddig teljesen ismeretlen foglalkozási ágak alakultak ki.

A legújabb a mezei borbély. Ez a derék férfi nagy vízestömlőt cipel a hátán, zsebéből szalvéták fehérlenek ki, azonkívül van két fekete kaucsuk tányérja, szappanja, ecsetje, timsója és egy borotvája. Kizárólag csak azokon a helyeken jelenik meg, melyeket tömegesen keresnek fel vasárnaponként a kirándulók. Rendkívül ravasz ember.

Alaposan körülnéz és mindig olyan férfiakra csap rá, akik hölgytársaságban vannak és látszik rajtuk, hogy még aznap nem borotválkoztak. A mezei borbély eléjük toppan és felajánlja szolgálatait.

— Uraságodnak bizonyára kellemetlen ilyen sörtés arccal ülni hölgytársaságban! — mondja alázatos hajlongás közepette. Ha meg méltóztatik engedni, egy perc alatt tükörsimára borotválom!

Megse várja az engedélyt, már kirakja a szerszámait, belegyüri szalvétáját a kiszemelt áldozat gallérjába és szappanozni kezd. Csak az első megszerzése a nehéz. A többinek már magától jön meg a kedve. Sőt állnak a kis hordozható táborig szék körül, melyet szintén magával hurcol a mezei borbély és bámulják mesteri munkáját.

— Jól megy a bolt? — kérdezem érdeklődve.

— Eddig még nincsen baj, nagyságos uram, de attól félek, hogy hamarosan itt is nagy lesz a konkurencia! Eddig csak hárman voltunk, most már tizenkettő van.

Eredeti módon keresi meg a kenyerét az üzleti tippet árusító is. Ez egész nap lótfut a városban és a környéken, azután elmegy a korcsmába, ahol a bukaresti hálókezeskedők szoktak találkozni és szerény öszszegyekért elárulja nekik, hogy hol építkeznek, hol folyik olyan munka, melynél sok munkás van és általában hol lenne szükség például limonádé vagy fagyaltárusra, hol volna érdemes cukorkát, élelmiszereket vagy más portékát árusítani? Nehéz foglalkozása van a helytartónak is. A helytartóság valamikor magas közjogi méltóság volt. Ma sokkal egyszerűbb és szerényebb foglalkozást jelent. A lényeg abban áll, hogy ha ma egy akármilyen szerény állást hirdetnek, arra másnap százával jelentkeznek ajánlkozók. A helytartó erre építi számítását. Már kora hajnalban odaáll az állást hirdető iroda vagy üzlet elé és vár. Reggel nyolcra már egész nagy tömeg áll mögötte, csupa jelentkező,

akiknek persze nem mindegy, hogy milyen sorrendben jutnak be, mert nyilvánvaló, hogy aki előbb jelentkezik, annak nem kell tartani annyi konkurrenstól, mint annak, aki a sor végén van. A helytartó tehát felajánlja helyét a hátrább állónak, természetesen megfelelő díjazás ellenében.

Uj típus a ruhaőrző is. Ezek a strand mentén már éppen úgy meg vannak szervezve, mint a rikkancsok. A ruhaőrzők többnyire fiatal gyerekek, akik néhány leiért arra vállalkoznak, hogy a fürdőző közönség ruháira felügyel. Érdekes, hogy még egyetlen egy esetben sem történt meg, hogy a ruhaőr megszökött volna az őrizetere bizott dolgokkal. Ezt nem is teheti, mert a jól szervezett ruhaőrök gárdája kölcsönösen vigyáz egymásra, mindenkinek pontosan tudják a nevét, lakását, nagyon kockázatos dolog lenne tehát a lopás.

Virágzó üzlet a giliszta, kukac és más hal inyenccségekkel kereskedőké, akik a horgászok közelében ütnek táborn és várják, hogy mikor fogy el a horgászó készlete, hogy nyomban felajánlják dusan felszerelt raktárukat. A bérházak udvaraiban egyre gyakrabban jelennek meg az alkalmi szintársulatok, többnyire szerződésnélküli vidéki színészek kis csapata, akik operett slágereket énekelnek és előadják a nagy szerelmi duettek is. Határozottan nagy népszerűségnek örvendenek.

Am, amint uj foglalkozások keletkeznek, ugy szünnek meg vizont a régiék. Igy például még a háboru előtti években Bukarest Changos volt a kintorna szótör. Alu verklis ember egyik legnépszerűbb figurája volt a városnak. Volt belőlük néhány száz, ma mindössze tizenhét van és ezeknek is rosszul megy. A háztartási alkalmazottak azt mondják, hogy csak jazz-bandre tudnak táncolni.

Követeljük Arad gyászos emlékü harminc hónapjának revizióját

Uj korszak kezdődött az aradi városházán, uj emberek költöztek a torony alá. Elintéznivalók tömege vár rájuk, azt se tudják, hol kezdjék a munkát Hónapokig függött Damok-es kardja a felosztatott tanács feje felett, hónapok óta nem dolgoztak semmit. A Jorga kormány kinevezése óta szünetelt a munka, mert a felosztatásra, az uj interimár bizottságra vártak. Most itt van, végre megalakult és dolgozni kezdhet, de könnyen eltévedhet a tenivalók dzsungelében. Mi legyen hát az első teendő?

Amikor az uj lakásba költözünk, legelőször is ki kell takaritanunk az előző lakó szennyes maradványait. Kiseperni a piszkot és kinyitni az ablakokat, hogy tiszta levegő tódulhasson a dohos termekbe. Tiszta levegőt kell bəngedni az aradi városházára is. És söpörni! Mindenekelőtt

át kell vizsgálni a régi rezsim gazdasági vonatkozásu intézkedéseit.

A város vagyona a polgárok vagyona, annak kezelésében nem érheti károsodás a lakosságot. Tisztázni kell a pénztári bonok kérdését: miért és hogyan kerültek a városi főpénztárba papirosok a pénz helyére, mire fordították a költségvetés keretein kívül elköltött összegeket?

Nem gyanusítunk senkit, de tiszta helyzetet akarunk.

Revidálni kell a harminc gyászos emlékű hónapból származó kiadási tételeket úgy a városnál, mint az üzemeknél.

Kik, mit, mennyit és mennyiért adtak el Arad városának?

Hirdettek-e törvényes árlejtést minden közszállításra?

Szabályszerűen folytatták-e le a városi árlejtéseket?

Számos panasz érkezett hozzánk kereskedők és iparosok részéről, hogy egyes cégek privilégiumot élveztek. Innen kívülről ezt nem lehet elbírálni, de az új interimár bizottság tagjai most minden homályos ügybe betekintést nyerhetnek, mindent felülvizsgálhatnak. Érdeklődéssel várjuk megállapításaikat.

Szigoru vizsgálatot követelünk minden pénzügyi kérdésben. Elvárjuk a felelősség pontos megállapítását, az anyagbeszerzések igazolását. Sok millióról van szó és a differenciák milliókra mehetnek. Megnyugtatóst kérünk, hogy vagyonyunkat hűségesen kezelték, vagy büntügyi eljárást a könyvelőmüen, esetleg vétkesen gazdálkodók ellen.

Mi történik a rosszul címzett levelekkel?

Utóbbi időben világjelenség a szórakozott emberek számának emelkedése. Ez a tény természetesen a levélcímezésen is konstatálható. A postahivatalokban kétszer annyira növekedett a rossz címzésük miatt kézbesíthetetlen levelek garmadája. Mi történik ezekkel? Ahány ház, annyi szokás.

Romániában a rossz címzés miatt kézbesíthetetlen levelet visszaküldik a feladónak. Ha ráírta a címét. Ha nem lehet megállapítani a feladót a levelet a bukaresti vezérigazgatóságához irányítják. Egy egy erdélyi városból havonta 3—4 kiló rosszul címzett és ismeretlen feladóju levelet küldenek Bukarestbe. Ott egy darabig megőrzik őket, amíg van hely a postapalota pincéjében, azután pedig megsemmisítik. Romániában a postának nincs joga a leveleket felbontani, hogy így állapítsa meg a feladó kilétét. Ezek szerint téves az az utóbbi időben elterjedt hír is, hogy a posta felbontja a külföldi sorsjegy-gyanus leveleket. A román posta csak a nyitott

levélből vehet ki valamit, de zárt levelet nem szabad felbontani a külföldi sorsjegy gyanus leveleket. A román posta csak a nyitott levélből vehet ki valamit, de zárt levelet nem szabad felbontania. Azonban kötelessége a sorsjegy-gyanus küldeményeket az ügyészségnek beszoigáltatni, ahol aztán tényleg felbontják ezeket. Cím megállapítás céljából tehát nem szabad semmiféle küldeményt felnyitni a postán, A román postának nincsen címnyomozó osztálya, ha a bejelentő hivatalnok segítségével nem tudják a címet megállapítani, akkor megszüntetik a kutató eljárást.

Megtörtént, hogy valaki Aradról küldött levelet Tokajba, mire a rossz írás miatt Tokióba ment ki a levél. Ugy látszik a japán postatisztek is lelkiismeretesek, mert egy kis földkörüli ut után eljutott Tokajba. A japán bélyegző mellett piros tintával ráírtak két szót:

„Tokaj. Hongrie“

Nálunk nagyon kell vigyázni a levelek címzésére és ha pontos címet nem tudunk, féltétlenül rá kell írni a feladó nevét és lakását. Így, ha célhoz nem is ér, legalább visszajön a levél.

A rovottmultu aradi kishitelbank

Rövidesen vázolta már az „Erdélyi Élet“ a csödbekेरült aradi kishitelbank jellemző és tanulságos történetét. Nem mindennapi eset, hogy egy ugynevezett „pénzintézet“,

amelynek már a megalakulása is gyanus volt, amelynek vezérigazgatója alig pár évi fennállás után börtönbe került, mégis 26 évig tartsa magát. Egyrészt az emberi találékonyságnak, másrészt a butaságnak egész csimborasszója kellett ehhez. Lássuk a kezdetet, hogy megértsük a véget.

Szántó Izidor, déznai vaskereskedő, miután szűkebb hazájában alapított „Népbank“-ja gyanussá kezdett válni a betétesek és a hatóságok előtt, beköltözött Aradra és bankot gründolt. Az Aradi Hitelbank mint szövetkezet. Az m. sz. elnevezés azonban nem vált be s így Szántónak jobban kezdett imponálni a Rt. és a vezérigazgatói cím.

Mindjárt kezdetben baj volt a részvénytársasággal. A törvényszék nem akarta cégét bejegyezni, miután nem tudták igazolni, hogy a 100.000.— koronás részvénytőke 30%-a ténylegesen be van fizetve. Mert nem volt. Egy korona sem volt. Később azután a tábla elfogadta egy budapesti zugbankocská igazolasát, hogy a tőkét ott befizették s így elrendelte a „részvénytársaság“ bejegyzését.

Szántó Izidor szervezkedni kezdett. Általában az volt a gyöngéje, hogy szerzett az előkelőségekhez dörzsölni. A bankjához csupa bárókat és grófokat akart megnyerni. Fel-

mondott tehát a szövetkezet pénztárnokának, aki nem volt más, mint a most ártatlanul bajba került ügyvezető igazgató: Zimmermann Lambert. Őt, kinek életsorsa szinte fatális módon, kezdettől fogva összekapcsolódott ezzel a torzszülött vállalattal, elküldte és helyébe egy gyanusmultu volt huszártisztet szerződtetett főkönyvelőnek: budaméri Ujházy Andort. A nemesi előnévvel felszerelt főkönyvelő jó családból származott, sógora, a gyulai állomásfőnök, valóságos báró volt, Drechsler Béla báró. Szántó Izidor Drechsler bárót a felügyelő-bizottság elnökévé nevezte ki, de erről az érdekeltet elfelejtette értesíteni. Drechsler báró nevét a mérlegekre egyszerűség okából a nemesi főkönyvelő írta alá, maga a báró csak a bünvádi eljárás megindulásakor értesült róla, hogy ő volt a zugbank felügyelő-bizottságának elnöke. Nem volt ilyen feledékeny Szántó Izidor, amikor bankelnököknek lozsády Győrffy Árpád bárót, a brádi aranybánya akkori tulajdonosát kérte fel, mert büszkén hivatkozott Drechsler báróra. A brádi „aranybáró“ el is fogadta az elnökséget s így Szántó beírta egy csupán nemesi alelnökkel: streitfeldi Wittich Sándor földbirtokossal, aki 1000 koronát jegyzett a nem létező részvénytőkéből.

Szántó direktor ur magát is minden áron nemes embernek akarta feltüntetni s ezért nevét önhatalmulag megnevesítette. Hol így írta: Szánthó, hol pedig így: Szántóh. A bárói címmel még sem merte b. személyét megajándékozni. Az igazgatósági tagságot sokaknak felajánlotta Aradon, de legtöbbször visszautasították. Ez azonban nem csüggesztette el a sárgaruhás, pocakos, félrecsapott keménykalapu direktor urat.

A „vezérigazgató ur“ jellemzéséhez az is hozzátartozik, hogy bár lehetőleg előkelő férfiakhoz dörzsölődött, a hölgyekkel szemben nagy demokrata volt. Szívesen „dörzsölődött“ a nép egyszerű gyermekeihez. Többször látták esténként a külváros uccáiban cselédlányok után futkosni, sőt a színházba is eljárógatott egy-egy csinos szobalánnyal. Ilyenkor a második emeleti erkélyen ült, vidáman csevegett az egészséges. pirosképű szobacicával, miközben kemény kalapját erősen a szemére huzta.

— Nincs jobb falat, mint az egészséges parasztlány — mondogatta barátainak és csettintett hozzá. — Odahaza Déz-nán megszoktam ezeket a tiszta parasztnőket — fejezte be rendesen ezeket a fejtegetéseket.

Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Rt. ellen az első bünvádi feljelentést 1909. június 30.-án adták be. Greén Nándor tb. főkapitány vezette be a nyomozást és könyvszakértőként Révész Nándort és Boros Dezsőt nevezte ki.

A szakértői vizsgálat eredménye az volt, hogy Szántó Izidort és budaméri Ujházy Andort hűtlen kezelés, az 1907. és 1908. évi mérlegek meghamisítása, könnyelmű gazdálkodás és uzsora gyanúja miatt letartóztatták.

Ez a szivós kisbank mégsem került csödbe. Szántó Izi-

dor jól számított, mert az előkelő urak megmentették vállalatát. Wittich Sándor és a bank ügyésze Vadász Armand dr. mindent megtettek, hogy talpraállítsák az intézetet. Ezelőtt 22 évvel, július 30.-án, az összeült rendkívüli közgyűlés viszszevette szolgálatába Zimmermann Lambertet, elbocsátotta Szántót és Ujházyt, majd egész Arad általános meglepetésére elhatározta, hogy nem likvidál, hanem szűkebb keretek között bár, de folytatja „árdásos“ működését. A részvényeket 100 koronáról 10-re bélyegezték s az „ideiglenes“ vezetést Wittich Sándor vállalta. A részvénytársaság ekkor 3300 korona alaptőkével rendelkezett, miután 670 részvény a megalakulás óta eladatlanul hevert a szekrényben. Így indult az aradi kishitelbank ezelőtt 22 évvel neki a jövőnek, amely sok viszontagságon keresztül, számos csak most kiderült megrázkódtatáson által a folyamathban levő csődbe vezetett. Lassan, de biztosan.

Lendvai Ferenc.

Temesváron beszélük :

egy urileány kártérítési pere a Roth fotószalon ellen

Különös háttérű ügy képezi szóbeszéd tárgyát néhány nap óta Temesváron. Egy közismert előkelő urileány kártérítési keresetet indított a Roth fotószalon ellen, mert a róla készített képet tudtán kívül reklámcélokra használta feljebbírástól beállításban közölte.

Az urileány elmondja keresetében, hogy az eredeti felvétel estélyi ruhában ábrázolta. A közelmúltban meglepetéssel hallotta ismerőseitől — akik viszont a szalonok kárörvendő pletykanénikéiktől értesültek, hogy urileányhoz nem méltó pózban közkezen forog egy fénykép, amelyet Roth fényképész a temesvári Kereskedők Szindikátusa által kiadott reklámkönyvecskében elhelyezett hirdetésének keretében jelentetett meg. Ez még nem volna komolyabb baj, az urileány jogos felháborodását azonban az a körülmény váltotta ki, hogy fényképéről készült klisén, illetőleg a közölt lenyomaton

a legkisebb ruhadarab sem látszik és így azt engedni sejtteni, hogy a leközölt kép egy akt-fénykép részlete.

Ilyenformán tényleg becsületbe vágó ügy egy férjhezmenendő társaságbeli urilánynál.

Nem indokolatlan tehát az ifju hölgy keresete, melyben magas összegű erkölcsi és anyagi kártérítést követel a fotószalontól.

— Bloch Janka szívesen válaszol a hozzáintézett kérdésekre felvilágosítással az Erdélyi Élet Foto Élet rovatában.

Udvariassági lecke egy váradi villamoson

Zsufolt villamos robogott az elmúlt napok egyikén a vasutállomás felé. A kocsni már indulásnál megtelt. A perronon is többen szorongtak. Az egyik padon, közvetlenül a perronra nyíló ajtó mellett egy harmincöt év körüli fiatal ember ült. Szélesvállu, barnaarcu férfi. Nyugodtan újságot olvasott.

Az egyik megállóhelynél új utasok szálltak fel. Többek közt egy négytagú társaság. Két ismert váradi szépség és két husz-huszonkét év körüli fiatalember. Vidáman, nevetve rontottak be a kocsiba.

Megálltak a padok között. A nők körülnéztek. Egy idősebb ur megértette a körülnézés jelentőségét, felállt és udvariassan átadta helyét az egyik hölgynek. Közvetlenül az újságot olvasó harmincöt év körüli férfi mellett.

A nő le is ült. Társasága körülötte csoportosult. Hangos beszélgetés kezdődött, amelyet akarva, nem akarva a villamos minden utasa végighallgatott. A beszélgetés mindig célzásokkal kezdődött a sárokból újságot olvasó elegáns férfi ellen, hogy „milyen neveletlen“ és „nem adja át a helyét a hölgynek“. Célzások repkedtek a levegőben, hogy bezzeg a régi világban más volt az udvariasság s a mai férfiak gorbák és neveletlenek.

A megjegyzések egyre erősebbek és egyre jobban az újságot olvasó férfi személye ellen irányultak. Az illető azonban nem mozdult. Nyugodtan olvasott tovább. A villamos közönysége, amely elméletileg szereti a lovagias gesztusokat, hamarosan, hamarosan ellene hangolódott. Mások is ellene fordultak s mindenfelől megjegyzések röpködtek feléje.

— Nem szégyenli magát, ilyen egészséges fiatalember és elfoglalja az ülőhelyet, — szolt bele a megjegyzések csatájába fennhangon a nő kíséretében levő fiatalemberek egyike, szavát most már egyenesen az újságot olvasó urhoz intézve.

Ez úgy látszik már megunta a dolgot. Nyugodtan öszszehajtogatta az újságját, zsebetette, majd előrehajolva nyugodt mozdulattal mindkét lábán kissé felhuzta a nadrágját.

— Ne tessék haragudni — fordult halk nyugodt hangon a türelmetlen nőkhöz és fiatalemberekhez — de mind a két lábam hiányzik. Műlábam vannak. Az eredetiek ottmaradtak Doberdónál...

A kocsiban halálos csend lett. Mindenki megdermedve bámult a fehér nadrág alól előbukkant műlábra.

A villamos hangulata egyszerre megfordult. Most már az ülőhelyért türelmetlenkedő nők s a két fiatalember ellen. De ez már erősebb felháborodás, elemi haragkitörés volt.

A következő állomáson a két nő és a két fiatalember leszálltak...

— Közérdekű cikkeket az ország minden részéből bárki beküldhet az „Erdélyi Élet“ szerkesztőségéhez.

Asszonyoknak

Füüdőlevél a férjnek

... és végre, Péter megérkeztem. A kicsomagolásnál mindjárt rád kellett gondolnom. A georgett ruhám csupa gyürödés, hogy te még mindig nem tudsz egy ruhát félig-meddig rendesen összehajtan... A kis üveg francia parfüm — igaz, én tettem a fehérnemű közé — teljesen kiömlött és alapos foltokat hagyott maga után! Erre is figyelmeztethetél volna engem, ha már segítettél csomagolni. Ne mondd, kérek, hogy — ez a hála, hisz elvégre természetes, hogy a mai férfiaknak mindezenhez kell érteni.

A strandon sok ismerőst láttam. A barátnőim már felismerhetetlenül barnára sültek, bár, hidd el, a négerék kissé rikitónak találnák, ilyen tulpiros szájjal és ennyire tarka barka öltözetben mutogatni magukat. A színes, bő strandpizsamákban a fantázia alaposan kiélheti magát, a hordozói hol matrózokra, hol Tutenkáhmen elhalt feleségeire emlékeztetnek... Ne gondold, hogy az irigység beszél belőlem, bár azt hiszem, drágám, hogy a strand-garde-robom összeállításánál nagyon szerény voltam! Hogy képzelted te el, hogy egy fürdőtrikó és köppenny eléggé felöltözteti az embert? Hogy némi fogalmad legyen, ha délelőtt a pizsamát végigsétáltatom, végre mégis csak a vízbe kell mennem, tehát jön az első számú trikó. Uszás után, míg a nedves trikó megszárad, a másikba bujok... Tehát vettem magamnak itt egy gyönyörű fehérret, no egész olcsó volt, alkalmi vétel. persze. Tudom. most mivel jössz; hogyha „ocassio“, én mindent megvásárolok, azt is, ami nem kell; dehát az ilyen alkalomnak igazán nem állhat ellent egy takarékos asszony.

Hja, hol is hagytam el? Szóval a második trikó felett okvetlenül kellett egy kis rövid frottirkabát és egy ujjatlan pizsama a pinponghoz, mert a másik pizsamám bő ujja zavart a játékban. Szóval ujjabb kiadás. Ne neheztelj, drágám, még csak néhány apróságot vettem; fürdőtáskát, felállítható ponyvát, egy miniatűr napernyőt (nahát, hogy az milyen édes!), két amerikai csontkeretes, különböző színű szemüvegeket, csupa nélkülözhetetlen dolgok! Mindezeket a Kiss doktor szöke feleségénél is láttam, bár én nem utánazok, Isten ments! Tudod, annál, akiről mindig azt hittük, hogy válófélben van az urától, mert folyton együttlátni őket és nagyon szeretik egymást... Ne gyere most nekem azzal, hogy a Kiss doktor háromszor annyit keres, mint te és a felesége több luxust fejthet ki a ruháiban, mint én. Éppen az a szenzációs a dologban, hogy te kevesebbet keresel és

én mégis lépést tudok tartani veled. Nem vagy büszke a te ügyes kis feleségedre? Mi is győzzük, csak neked egy kissé takarékoskodni kell most otthon!

Látod, Péter, a Marit igazán elküldhetnéd, neked egyedül nincs szükséged szakácsnőre! Hogy takarítani, a lakást rendbeartatani, no és cipőt pucolni, tudsz te egyedül is... sőt hidd el nekem, ha tornázás helyett kétszer egy héten a parkettet kissé felkeféled, nagyszerűen tenne neked. Ugyis mindig fogyni akarsz, drágám... A fődolog, hogy megspórolod a lányt, hiszen elég kiadásunk van!

Szóval, Péter, itt hallatlanul kellemes és szép, csak kár, hogy te nem lehetsz itt. Bár nem szép tőled, hogy ha már te nem jöhettél el, legalább egy kedves társaságról nem gondoskodtál számomra. A barátnőim, Istenem, azok más-sal vannak elfoglalva.

Hogy megbüntesselek, elmondom, hogy nyomban megérkezésem után megismerkedtem egy fiatalemberrel, aki megszólított és mindjárt a gyöngyöm után kapott... No, ne légy mindjárt féltékeny: ez a fiatalember — kétévcs volt! De ha egy ilyen kis ember volna a társaságomban, talán kevésbé érdekelnének a felnőttek...

Ha van időd meglátogatni, nagyon fogok örülni, de egy napra, drágám, nem érdemes, tudod, mennyibe kerül az utazás! Ha mégis lejönél, okvetlen sürgönyözz; — hogy előre örülhessek neked.

Legközelebb bővebben, addig is ölel hű feleséged

Herta.

Utóirat. Fő a takarékos beosztás, Péter! És nehogy elfelejtsem; küldj mielőbb a különböző kiadások fedezésére még némi pénzt, az összeget rád bízom, te drága, kedves, okos fiu, te!...

Fényképezőgép?

friss filmek? lemezek?
papirok, vegyszerek?

BLOCH H. fotonáz

A r a d. — Telefon 126. szám.

ÓRIÁSI KEDVEZMÉNY VEVŐIMNEK!

Nálam vett filmeket és lemezeket ingyen előhívom és másolom. Vidéki rendelések azonnal elintézve. Cso-magolás ingyen.

— Minden cikkért írója felel. Az „Erdélyi Élet” hasábjain belyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

Pola Negri tündöklése és bukása

Hogyan tűnik el egy sztár a dicsőség árnyékában

Pola Negri nemrég ellátogatott Londonba. Egy varieté színházban lépett fel egy egyfelvonásosban, amelynek ez volt a címe: Bucusu a szerelemtől. Vagy valami efféle. Amolyan siránkozó darab volt, majdnem szomorujáték. Utóbb a Grosvenor-szállóban találkoztam vele a Hyde-park szélén.

Pola, a néma filmnek annyiféle megcsodált sztárja rég elvirágozott szépség benyomását tette. Szemei fénylenek és amikor festék nélkül áll a tükör elé és öltözik, valósággal ijesztően öreg asszony.

Emlékek... Valentinó fényképeit mindig magával hordja és a toalettasztaláó mindig ott láthatók ezek a képek. Valóban, csak az emlékek adnak ennek az asszonynak maroknyi erőt az élethez. Valentinó volt az ő nagy szerelme. Az a Valentinó, aki sohasem viszonzta ezt a szerelmet. Ahogy őt ült velem szemben, szomorúság borult a szívemre. Arra gondoltam, mennyire mulandó minden, ami földi, az örök emberi sorsra kellett gondolnom, amely a filmsztárokat sem

kiméli. Láttam, hogy Pola Negri kitalálta a gondolatomat. Emlékek. Magától elmesélt nekem egyet-mást multjából, nyilván azért, hogy ne lássam a ma Pola Negri-jét. De vajon hány embernek mesélheti már el azt, amit most itt nekem elmesélt? Hollywoodaan, Párisban és Londonban.

— Szinpadai pályám első éveiben történt, — kezdte az elbeszélést, — amikor a becsvágy erőt vett rajtam, hogy vásznon is kipróbáljam a képességeimet. Voltaképpen nem filmszínész nő akartam lenni, hanem filmszerző. Egy nagyszerű filmszöveget irtam (ezt nem voltam neki hajlandó elhinni s meg voltam győződve, hogy nem mondott igazat) Az érzékek rabszolgái címmel. Nyilván csak véletlen volt, hogy azután a főszerepet magam játszottam. Megkezdődtek a fölvételek. A szerződtetett rendezőnek fogalma sem volt a filmről. Éppen olyan kevés fogalma, mint nekem. Így történt, hogy az arcomra és számra jó vastag réteg ruzst raktam, nem is sejtve, hogy ez a piros szín a filmen feketén hat. Elképzelheti, mekkora meglepetés volt számomra, helyesebben, hogy halálraremültem, amikor először pergették le a filmet és mint tökéletes négyert láttam magam viszont a vásznon. Elátkoztam a percet, amikor filmre gondoltam és úgy éreztem, hogy egész filmkarriereunek egyszersmindenkorra vége. Alig mertem kimenni az uccára, mert attól féltem, hogy ki-nevetnek. Mindent elkövettem, hogy a filmkölcsonzót, aki a film árusítási jogát megszerezte, rávegyem arra, hogy mondjon le szerződéséről, ám hiába. A filmet máris eladta volt a külföldnek és így a „fekete átok“ elindult útjára. Hogy éle-

tem legnagyobb kudarca ellenére újból filmezhettem, ez volt egyetlen elégtélelem.

A Grosvenor-szálló nagyon drága és így Pola Negri kénytelen volt szerencsétlenül végződött vendégjátéka után új kereseti lehetőségen törni a fejét. Londonból Glasgowba ment, majd Liverpoolba s más városokba, ahol nem kisebb kudarccal végződtek vendégjátékai. Kizáróan népszerű neve tette lehetővé, hogy egyáltalán fölléphessen. Valamennyi angol fővárosban kiábrándultan fogadta őt a közönség, amely nem csinált titkot abból, hogy halálosan untatja a sztár. Ám az angolok türelmesek és sok mindent intéznek el könnyed mosollyal. Pola leghőbb vágya volt, hogy egy angol hangos filmben léphessen föl. Az egyik londoni stúdió hajlandó is volt belemenni az üzletbe, de sokalta a fellépődíjat. Ám egy Pola Negri nem léphet föl ugyanannyiért, mint teszem egy Marlene Dietrich! Ez tisztára lehetetlen! Koncessziókat egy asszonyi hiúság a világért sem tudna tenni! Senki sem tudja, hogyan végződnek a stúdióval való tárgyalások. Ugyan ki is törődne ezzel. Más gondjaink vannak. Nemde? Na és azután mennyi nehézség lett volna az angol nyelvvel! Sok esztendő szorgos fáradsága kell ahhoz, hogy folyékonyan és idegen akcentustól menten tudjon valaki angolul beszélni. Amit az ember az iskolában tanul, éppen csak a kezdet kezdete. Ha az ember külföldre megy, akkor kezdődik csak az igazi tanulás és bizony kell is ide s tova őt esztendő ahhoz, hogy az ember türethetően beszéljen angol nyelven.

Pola Negri... Érdekes volna jelen lenni élete utolsó felvonásánál. Közönségként ülni a színpaddal szemben, amelyen valamennyien valamiféle szerepet játszunk. Két évvel ezelőtt egy amerikai újságban cikksorozatot tett közzé. Ez volt a címe: Az én csodálatos életem. Vajjon ki tudná megírni a maga élettörténetét ezzel a címmel: Életem költés és tóditás nélkül? Hollywoodban ugyan már ezen a téren is sokra vitték. Nem egyszer esett már meg, hogy olyan filmet mutattak be, amely filmszínészekről és filmszínésznőkről szolt...

*Copyright by Anglo American
and Erdélyi Élet.*

FILMHIREK

Huszéves jubileumot ünnepelt Bustér Keaton. Husz évvel ezelőtt lépett először közönség elé, egy newyorki varietében.

A mult év legnagyobb sikerü angol regényét. Wodehouse: Ha én te lennék címüt, megfilmesítük. A felvételeket már elkezdték.

Az Ufa elkészítette Szántó és Szécsi bohózatát, az Elvesztettem babámat címüt és még e hónapban közönség elé viszik. Főszereplők: Kun Magda és Radó Sándor. A felvételek mind Budapesten készültek.

Hermann Bahr: Koncert címü vigjátékából film készült Leo Mittlerer rendezésében. A film, amelynek főszerep-

lői Olga Csehova, Oskar Karlweiss és Walter Zanssen, őszszel kerül bemutatóra.

Huszéves a Paramount. A világ egyik legnagyobb filmgyára, a Paramount, most ünnepli 20. születésnapját. Ez alkalommal új nagy produciók készítését határozta el.

Greta Garbo legújabb hangosfilmjének, a *Susan Lenox* dicsősége és bukása címűnek, négyféle változata készült: német, angol, francia és svéd. A főszerepet mind a négy felvételben *Greta Garbo* játssa.

(Renate Müllert megoperálták.) *Renate Müller*, az ismert német filmszínésznő, aki a *Magántitkárnő* című filmjének felvétele miatt Londonban tartózkodik, megbetegedett és az egyik londoni klinikán operációt hajtottak rajta végre. A művésznő állapota igen komoly.

Hat baba. *Marlene Dietrich*, a legtöbbet emlegetett film sztár, mint a legtöbb bohém kicsit babonás. Hat mozgatható babája van, nélkülük sehová sem utazik. Első filmje óta a bábuk hűségesen kísérik s most Hollywoodban ügyelnek arra, hogy a sztárnak sikere legyen.

**A Bánáti Bankkegyesület
Részvénytársaság**

Hosszulejártu amortizációs
jelzálogkölcshözök et folyósít
hollandi forintban

városi házakra, valamint földbirtokra.
Fennálló JELZÁLOGTARTOZÁSOK IL-
LETÉKMENTESEN konvertáltatnak.

Vezérképviselőt és
biz. lerakat:

Hirschmann

ARAD,
Str. Gheorghe
Lazar No. 17.

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszer-tár

Az interieur felvétel

Mivel ezirányu kérdésekkel legtöbbször keresnek fel, ime megkíséreltem e témára is „fényt deríteni“ szerény tapasztalataim alapján.

Felvételek a szobában több türelmet és nagyobb figyelmet igényelnek, mint pillanatfelvételek a szabadban, sőt kidolgozásuk is egészen eltérő attól. Mint már egyik előbbi cikkemben említettem, a főlvételek egyike a magas érzékenységű orthochromatikus fényudvarmentes lemez. A második főfeltétel a megvilágítási idő. Időmérő órák segítségével is igénybevehetjük, de ez csak aproximatív tanácsot adhat, mert a világítás minden belső helyiségben más-más és nem mindegy, hogy egy szobának hány ablaka van, így igen könnyen túl vagy alul exponálhatjuk lemezeinket, mert az nincs megadva az időmérő órán, hogy milyen világos a szoba. Ha valaki nincs teljesen tisztában a megvilágítási idővel, úgy igyekezzék inkább kissé a túlexponálást, mint a rövidet elérni, mert a belső helyiségek egyoldalú világítása miatt máskülömben rendkívül ellentétes és kemény negatívot kap. Mivel azonban ma már csaknem mindenütt van villany, azt tanácsolnám, hogy a szoba „rosszul“ világított oldalára reflektorral fényt szórjunk, amikor is meglepően szép és hatásos eredményt lehet elérni.

Ime egy példa, hogyan kell egy interieur felvételt helyesen beállítani, illetve exponálni. Central University Library Cluj

Két ablakos szoba (lehetőleg olyan időben, amikor a nap sugarak közvetlenül nem érik). Ha fehér függönyök vannak az ablakokon, azokat nem kell félrehuzni, a sötét részeket reflektorral megvilágítjuk, a blendét 32-ös nyílásra igazítjuk és exponálunk 120 másodpercet 17 Scheineres lemezzel. Ha nem használunk reflektort, akkor 120 helyett 180 m. percet kell számítani.

Természetesen az ilyen felvételek más összeállítású előhívót is igényelnek, amelynek receptjét legközelebbi cikkemben fogom ismertetni.

FOTO-ÜZENETEK

Misztikum jelégére. Diapositiveket is csak úgy, mint egyes gázfénypapírokat, lehet barna színben előhívni, de erre a célra egyedül csakis úgynevezett „Tons chauds“ elnevezés alatt forgalombahozott lemezeket használhat. Speciális előhívó kell hozzá.

„Pygmet“ T. M. Még ma is készítenek pygmet nyomatokat, azonban körülményes volta folytán a bromolaj sokkal kedveltebbé vált és a „ma“ tónussal sokkal jobban szolgálja. Tehát ajánlom, hogy inkább ezt kultiválja.

R, *Katinka, Galați.* Az említett hibák a rollfilmes gépek hátrányaihoz tartoznak, mert csak beállítás nélkül dolgozhat.

„Cinema“ jelégére. Nem tévedett, mert a mozgóképét tényleg Lumière találta fel és az első mozgóképeket titokban, egy párisi pincehelyiségben mutatták be.

Bloch Janka.

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

Apponyi Gyula, köztisztelőben álló aradi kereskedő betegségének állapota változatlanul súlyos. — Örvendetes javulás észlelhető Glézinger Jenő állapotában, akit a tüdőszanatóriumban ápolnak. — A felgyógyulás felé közeledik dr. Kilényi Albertné is, akinek súlyos betegsége általános részvétet keltett az egész városban. — Olariu Kornél dr. is tul van már minden veszélyen, — betegei sajnálattal nélkülözték néhány hétig.

— Más. Érdekes házneladások történtek az elmúlt napokban Aradon. Megirtuk, hogy a Pátria fatermelő rt. eladta szekházának egyik traktusát Beles József vendéglősnek egymilliókilencszázötvenezer leierért. Az első épületrészt Grosz Izsó lippai magánzó, a Marmarosch bank volt pénztárosa vásárolta meg egymilliónyolcszázötvenezer leierért. Seidner Dezső volt Erzsébet köruti házáat Székely Lajos dr. vásárolta meg egymillióhatszáz ezer leierért. Egy évvel ezelőtt két és fél milliót ígért Székely dr. ugyanezért az épületért, — ennyiért akkor nem volt eladó. Ilyen arányban estek egy év alatt az ingatlanárak.

— Más. Mannheim Aladár dr. négyezer lei ügyvédi honoráriumáért kérte a csőd megayítását az aradi Winternitz Jenő cég ellen.

— Más. Marovitz Emil aradi vállalkozó feleségével egy schweitzli fürdőhelyen nyaral, — ugyancsak itt tartózkodik Kornis Zsigmond is. — Grosz Józsefné Bad-Gasteinban üdül. — Printz Mór, a Printz és Hilbert cég belfagya — családával Joachimsthalba utazott. — Hegedüs Béby Karlsbadba ment, — ide készült Szalai Vilmos dr. is a családával. — Trinitationi Traian ipartfelügyelő középeurópai autóturára indul családjával. — Hasonló autókirándulásra ment Korányi Barnabás dr. két fiával. — Goldis László-v. miniszter családjával kellemesen tölti a nyarat a Balaton mellett, — ahol társaságában van Miclea Sever dr. aradi ügyvéd. Elutaztak még Aradról Székely Ferenc dr. Karlsbadba, Székely Aladár dr. Gasteinbe, Lusztig Dezső Badenbe, özv. Reineinger Samuné Karlsbadba, Somló Ármin dr. Gasteinbe, Fodor Gyula vezérigazgató és neje, valamint Schreyer Viktorné a Semmeringre.

— Más. A Steinhardt társulat szégyene annak a ma-

Izléses, olcsó NYOMTATVÁNYOK
és RUGGYANTA-BÉLYEGZŐK

LOVROV & Co. NYOMDÁBAN
készülnek Aradon, a városházzal szemben

gyar kulturának, amelynek nevében bemerészkednek az utódállamokba. Helyesen tennék a hatóságok, ha megtagadnák a működési engedélyt az ilyen művészietlen produkcióktól, ha már akadályokat gördítenek a komoly magyar értékek vendégszereplése elé.

— *Más.* Csendes bojkott észlelhető a Fumosan cigaretta ellen.

— *Más.* Maródi vizitre készül az ujonnan kinevezett aradi interimár bizottság. Elhatározták, hogy mindekefelőtt felülvizsgálják a közüzemeket és a városi kereskedelmi vállalatokat.

— *Más.* Radu Cornél dr. aradi interimár-elnök figyelmébe ajánljuk a strandon elterjedt bőrbetegségek indítóokának kivizsgálását.

— *Más.* Nincs semmi különbség Jorga és egy textilcég között. Mindketten jól bevezetett körzetképviselőket keresnek.

— *Más.* Egy aradi téglagyár rt. értesítette részvényeseit, hogy az idén nem fizethet osztalékot. Ezek a szegény részvényesek nyugodtak lehetnek, — még egy téglá sem esik a fejükre.

— *Más.* Városházhoz jön kibukott tanácstagok fájó tagjait lemasszírozni erélyes masszőr.

— *Más.* Egy ismert aradi ur úgy oldotta meg a csend-problémát, hogy eladta a zongoráját, nem fizette be a rádió-illetéket és — elyált a feleségétől.

— *Más.* Az aradvárosi mozgószínházak eddig huszonhétmillió leit forgalmaztak, mely összegből végeredményben tekintélyes haszna maradt a városnak. A szép eredményért elsősorban Stefanuț Sabin dr. főjegyzőt, mint a muzik vezetőjét illeti elismerés, aki valóban hozzáértéssel, szakszerűen, kitünő üzleti és művészeti érzékkel látja el fáradságos és nem mindig hálás teendőit.

Hölgyeim és uraim . . . heti hireink közlését befejeztük.

Speaker.

A súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel tisztelettel kérjük hátralékos előfizetőinket, hogy esedékes nyugtaikat rendezni sziveskedjenek.

Erika

IDEAL, UNDERWOOD
és hordozható

i r ó g é p e k

ujak és használtak állandóan raktáron. — Nagy javító műhely!

Császár,

A R A D, Strada Bratianu No. 2.
Minorita-palota — Telefon 393. -o-o-

Mélységes megindulással tudatjuk, hogy intézetünk vezérigazgatója és igazgatósági tagja,

Szeltmann Pál ur

életének 38. évében rövid szenvedés után f. hó 22-én d. u. 6 órakor, Bucurestiben, a Brancoveanu szanatóriumban váratlanul elhunyt.

Páratlan szakavatottságával és törhetetlen erélyével intézetünk érdekében oly megbecsülhetetlen értékű tevékenységet fejtett ki, hogy a legmélyebb hálával és tisztelettel kell meghajolnunk emléke előtt.

Adjon az Ur békét és nyugalmat az elköltözöttnek a derekasan megvivott nagy küzdelem után.

A Temesvári Első Takarékpénztár igazgatósága és felügyelőbizottsága

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vidéki urinőknek legkényelmesebb, ha ruhájukat
KREBS festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villa-
 moshoz és a vidéki autóállomással szemben van
Arad, volt Boros Béni-tér 5! Fiók: volt Deák Ferenc-uca 1.

**MINDEN HÁZNÁL
 LEGYEN**

HA NINCS - AKKOR VEGYEN!

az **Aradi Iparosok Hitel-
 szövetkezete**

**Áruhitel-
 osztályánál**

melynek bevásárlási könyvecskéivel
 készpénzárón
 vásárolhat 65 legelőbb aradi cégnél
6 havi részletre

Jelen kezé: naponta 9-12 és 3-6 óráig
 a **ARADI IPAROSOK HITELSZÖVET-
 KEZETE ÁRUHITELOSZTÁLYÁNÁL**
 Weitzer- és Batthány-u, sa kán.

**Hirdessen az
 Erdélyi Életben!**

**MINT HÁ-
 BORU ELŐTT „Pilsner Urquell“**

a versenytárs nélküli sör, poharanként direkt a hordóból frissen csapolva a
„DACIA“ ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZBAN KAPHATÓ

**Szőnyeg, függöny, stor, szelónát-
 vető, butorszövet,
 brokát és mokett, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és
 tussor, paplan, kelengyevászon, legolecsóbban
 selyem, szövet és bélésárú**

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divataruházban **ARAD**, a Dácia kávéházzal szemben.

Csak az árak olcsók — minőségeink változatlanul jók!

**GOLDSTEIN LAJOS
 DIVATARUHÁZA**

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-uca) No. 2.
 Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és
 kabátkutnik, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy
 és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye!

Bélyegzőket olcsón, jól és azonnal készít **Stampa**
bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben

Fürdőcikkek nagy választékban beszerezhetők

CENTRAL

harisnya-áruházban, Bul. Regina Maria 18. sz.

Színházi, estélyi ruhákat fest, vegyileg tisztít

K N A P P gőz- és villanyerőre berendezett vállalata
volt Weltzer-uca 11. volt Magyar-uca 10.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközölhetők. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.
ARAD, Színházépület.

Ha olcsón és praktikus akar vásárolni, ugy keresse fel

Salgóné

bizományi üzletét

ARAD, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota, hol: közszükségleti, háztartási, alkalmi, ajándéktárgyak, antiquitások dus választékban állandóan kaphatók.

Tekintse meg a kirakatot!

BUZA-ÁRAK! UJ ÁRAK!

MUZSAYNÁL

színházzal szemben

Öltöny Nyári felöltő

Trench-coat

Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény! Mielőbb bárhol vásárol, keressen fel. Mercur iparos bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

Mindennemű

fűszer- és csemegeárunk
legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

„Patyolat“ Legolcsóbban mos, fényez és vasal. — Férfi-ing és gallér 12 lei.
Gallértisztítás 4 lei. — **Arad, Strada Mărășești 6.**

Mielőtt lakását festeti,

vagy új lakásba költözik, vilanyvezetését fektesse a falba

Návrádinál Bul. Regele Ferd. No. 13.

Lovrov & Co., Arad.

Kiadja az „Erdélyi Élet“ Lapkiadó Vállalat.